

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης του Τμήματος
Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

σε συνεργασία με το

ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Επικοινωνιών με τίτλο:
«Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της
ένταξης»

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΠΡΩΙΜΗ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΕΥΜΒΑΣΗ ΣΤΟΝ ΑΥΤΙΣΜΟ

Χατζοπούλου Μαρία, 612

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης του Τ.Ε.Φ-Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Επικοινωνιών με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης»

Εγκεκριμένο από την τριμελή επιτροπή:

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Δρ. Ζωή Καραμπατζάκη, συνεργαζόμενη ερευνήτρια
Ι.Π.Τ.-Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. “Δημόκριτος”

2^ο Μέλος:

Δρ. Αγαθή Σταθοπούλου, συνεργαζόμενη ερευνήτρια
Ι.Π.Τ.-Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. “Δημόκριτος”

3^ο Μέλος

Δρ. Διονύσιος Λουκέρης, συνεργαζόμενος ερευνητής
Ι.Π.Τ.-Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. “Δημόκριτος”

Αθήνα

2024

Έρευνες για σκοπό πρώιμης παρέμβασης.....

Αποτελέσματα ερευνών για τις μεθόδους παρέμβασης στον αυτισμό.....

Μελλοντικές έρευνες.....

Συμπεράσματα.....

Βιβλιογραφία.....

Περίληψη

Η πρώιμη ανίχνευση και παρέμβαση στον αυτισμό είναι ζωτικής σημασίας για την υποστήριξη παιδιών με διαταραχές αυτιστικού φάσματος. Η έγκαιρη διάγνωση μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη κοινωνικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων, βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής τους. Η παρούσα εργασία εξετάζει τις αποτελεσματικότερες μεθόδους ανίχνευσης του αυτισμού σε βρέφη και μικρά παιδιά και αναλύει την επίδραση της πρώιμης παρέμβασης στην ανάπτυξή τους. Η διαδικασία ανίχνευσης βασίζεται στην παρατήρηση συμπεριφοράς και τη χρήση διαγνωστικών εργαλείων από ειδικούς, ενώ οι γονείς παίζουν καθοριστικό ρόλο στην αναγνώριση των πρώτων συμπτωμάτων. Παράγοντες όπως η ηλικία, η ποιότητα των αξιολογητών και οι κοινωνικοί παράγοντες επηρεάζουν την αξιοπιστία των μεθόδων ανίχνευσης. Η πρώιμη παρέμβαση περιλαμβάνει εξατομικευμένες δραστηριότητες που ενισχύουν την κοινωνική ένταξη των παιδιών και προάγουν τη λειτουργικότητά τους. Τέλος, η συνεργασία επιστημονικών ειδικοτήτων και η συμμετοχή της οικογένειας είναι καθοριστικής σημασίας για την επιτυχία της παρέμβασης.

συμμετέχουν σε προγράμματα πρώιμης παρέμβασης παρουσιάζουν καλύτερες προοπτικές στη συνολική τους ανάπτυξη και είναι σε θέση να ανταποκριθούν με μεγαλύτερη επιτυχία στις απαιτήσεις της καθημερινής ζωής. Επιπλέον, η συμμετοχή των γονέων στην πρώιμη παρέμβαση ενισχύει την ψυχολογική τους ευημερία, καθώς νιώθουν ότι υποστηρίζουν αποτελεσματικά το παιδί τους και έχουν τα κατάλληλα εργαλεία για να το βοηθήσουν.

Μελλοντικά, οι έρευνες στον τομέα της πρώιμης παρέμβασης θα μπορούσαν να εστιάσουν στη βελτίωση της προσβασιμότητας και της εξατομίκευσης των προγραμμάτων παρέμβασης, λαμβάνοντας υπόψη τις μοναδικές ανάγκες κάθε παιδιού. Επίσης, η αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, όπως η τεχνητή νοημοσύνη, μπορεί να προσφέρει νέες δυνατότητες για την ανάπτυξη πιο ακριβών και αξιόπιστων εργαλείων ανίχνευσης και παρέμβασης, διασφαλίζοντας έτσι την έγκαιρη και στοχευμένη υποστήριξη των παιδιών στο φάσμα του αυτισμού. Με αυτές τις προσεγγίσεις, η πρώιμη παρέμβαση μπορεί να συνεχίσει να ενισχύει τις δεξιότητες και την αυτοπεποίθηση των παιδιών, βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής τους και ενισχύοντας τις δυνατότητες ένταξής τους στην κοινωνία.

Βιβλιογραφία

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). Arlington, VA: American Psychiatric Publishing.

Baron-Cohen, S., Tager-Flusberg, H., & Lombardo, M. V. (Eds.). (2013). *Understanding other minds: Perspectives from developmental social neuroscience* (3rd ed.). Oxford University Press.

Dawson, G., & Bernier, R. (2013). Development of social brain circuitry in autism. In J. L. R. Rubenstein, J. L. R., & P. Rakic (Eds.), *Neurobiology of autism* (3rd ed., pp. 423–437). MIT Press.

Dawson, G., & Burner, K. (2011). Behavioral interventions in children and adolescents with autism spectrum disorder: A review of recent findings. *Current Opinion in Pediatrics*, 23(6), 616–620. <https://doi.org/10.1097/MOP.0b013e32834cfdbb>

Estes, A., Munson, J., Rogers, S. J., Greenson, J., Winter, J., & Dawson, G. (2015). Long-term outcomes of early intervention in 6-year-old children with autism spectrum disorder. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 54(7), 580–587. <https://doi.org/10.1016/j.jaac.2015.04.005>

Fein, D., Barton, M., & Waterhouse, L. (Eds.). (2018). *The neuropsychology of autism*. Oxford University Press.

Freitag, C. M., & Kleser, C. (2017). The importance of early diagnosis and intervention in autism spectrum disorder. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 26(9), 1085–1089. <https://doi.org/10.1007/s00787-017-1022-0>

Gabriels, R. L., & Hill, D. E. (Eds.). (2007). *Growing up with autism: Working with school-age children and adolescents*. Guilford Press.

Kasari, C., & Smith, T. (2013). Interventions in schools for children with autism spectrum disorder: Methods and recommendations. *Autism*, 17(3), 254–267. <https://doi.org/10.1177/1362361312470496>

Lord, C., Elsabbagh, M., Baird, G., & Veenstra-VanderWeele, J. (2018). Autism spectrum disorder. *The Lancet*, *392*(10146), 508–520. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(18\)31129-2](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(18)31129-2)

MacDonald, R., & Dixon, D. R. (2010). Early behavioral intervention for autism. *Behavior Analysis in Practice*, *3*(1), 4–16. <https://doi.org/10.1007/BF03391761>

Magiati, I., Tay, X. W., & Howlin, P. (2014). Early comprehensive behaviorally based interventions for children with autism spectrum disorders. *Research in Autism Spectrum Disorders*, *8*(5), 400–416. <https://doi.org/10.1016/j.rasd.2013.12.008>

Matson, J. L., & Goldin, R. L. (2014). Early intervention for autism spectrum disorders: A critical analysis. *Behavior Modification*, *38*(1), 112–141. <https://doi.org/10.1177/0145445513502053>

Matson, J. L., & Sturmey, P. (Eds.). (2020). *Clinical assessment and intervention for autism spectrum disorders*. Academic Press.

National Autism Center. (2015). *National Standards Project, Phase 2*. Randolph, MA: National Autism Center.

Ozonoff, S., & Cathcart, K. (1998). Effectiveness of a home program intervention for young children with autism. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, *28*(1), 25–32. <https://doi.org/10.1023/A:1026006818310>

Pellicano, E., & Stears, M. (2011). Bridging autism, science and society: Moving toward an ethically informed approach to autism research. *Autism Research*, *4*(4), 271–282. <https://doi.org/10.1002/aur.201>

Peters-Scheffer, N., Didden, R., Korzilius, H., & Sturmey, P. (2011). A meta-analytic study on the effectiveness of comprehensive ABA-based early intervention programs for children with autism spectrum disorders. *Research in Autism Spectrum Disorders*, *5*(1), 60–69. <https://doi.org/10.1016/j.rasd.2010.03.011>

Pickles, A., Le Couteur, A., Leadbitter, K., et al. (2016). Parent-mediated social communication therapy for young children with autism (PACT): Long-term follow-up of a randomised controlled trial. *The Lancet*, 388(10059), 2501–2509. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(16\)31229-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(16)31229-6)

Prior, M., Roberts, J., Rodger, S., Williams, K., & Sutherland, R. (2011). A review of the research to identify the most effective models of practice in early intervention for children with autism spectrum disorders. *Australian Government Department of Families, Housing, Community Services and Indigenous Affairs*.

Schreibman, L., Dawson, G., Stahmer, A. C., et al. (2015). Naturalistic developmental behavioral interventions: Empirically validated treatments for autism spectrum disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 45(8), 2411–2428. <https://doi.org/10.1007/s10803-015-2407-8>

Sigman, M., & Capps, L. (2006). *Children with autism: A developmental perspective*. Harvard University Press.

Smith, T., & Iadarola, S. (2015). Evidence base update for autism spectrum disorder. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 44(6), 897–922. <https://doi.org/10.1080/15374416.2015.1077448>

Steiner, A. M., & Koegel, R. L. (2013). The use of pivotal response training for children with autism. *Behavior Modification*, 37(4), 464–481. <https://doi.org/10.1177/0145445513476085>

Stone, W. L., & Yoder, P. J. (2001). Predicting spoken language level in children with autism spectrum disorders. *Autism*, 5(3), 271–287. <https://doi.org/10.1177/1362361301005003005>

Strain, P. S., Schwartz, I. S., & Barton, E. E. (2011). Providing interventions for young children with autism spectrum disorders. *Behavior Modification*, 35(3), 271–291. <https://doi.org/10.1177/0145445511407167>

Volkmar, F. R., Paul, R., Rogers, S. J., & Pelphrey, K. A. (Eds.). (2014). *Handbook of autism and pervasive developmental disorders* (4th ed.). Wiley.

Wallace, K. S., & Rogers, S. J. (2010). Intervening in infancy: Implications for autism spectrum disorders. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, *51*(12), 1300–1320.
<https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2010.02308.x>

Warren, Z., McPheeters, M. L., Sathe, N., et al. (2011). A systematic review of early intensive intervention for autism spectrum disorders. *Pediatrics*, *127*(5), e1303–e1311. <https://doi.org/10.1542/peds.2011-0426>

Zwaigenbaum, L., Bryson, S., & Garon, N. (2013). Early identification of autism spectrum disorders. *Current Opinion in Pediatrics*, *25*(2), 132–139.
<https://doi.org/10.1097/MOP.0b013e32835c2b6a>